

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА АДАПТИВНОГО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У СПЕЦГРУПАХ**

Спеціальність: **І7 «Терапія та реабілітація».**
Освітньо-професійна програма **«Фізична терапія, ерготерапія»**
Код компонента в освітній програмі: **ВК 13**
Рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**
Форма здобуття освіти: **очна (денна)**
Рік навчання: **III**
Семестр(и): **V (осінній)**
Тип освітнього компонента: **вибірковий**
Навчальний рік: **2027-2028**

Обсяг: **3 кредити ECTS (90 год.)**
Навчальні заняття: **практичні заняття**
Підсумковий контроль: **залік**
Пререквізити: **ОК 13, ВК 1**

Кафедра/підрозділ: **кафедра фізичного виховання та здоров'я**, пр. Науки, 4, корпус Б
Керівники освітнього компонента: Доцент кафедри фізичного виховання та здоров'я, кандидат наук з фізичного виховання та спорту: **Петрухнов Олександр Дмитрович**
email: od.petrukhnov@knmu.edu.ua
Старший викладач кафедри фізичного виховання та здоров'я: **Стратій Наталія Володимирівна** email: nv.stratii@knmu.edu.ua

Сторінка освітнього компонента в Системі дистанційного навчання ХНМУ (Moodle):
<https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=5405>
<https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=5406>

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

«Теорія і методика адаптивного фізичного виховання та фізичного виховання у спецгрупах» сприяє підвищенню загальнокультурного рівню студентів, розширенню практичних вмінь та навичок формування необхідного базису для вирішення завдань з інтеграції та соціалізації, саморозвитку, самоствердження та самовдосконалення осіб з інвалідністю у сучасному суспільстві засобами адаптивного фізичного виховання.

«Теорія і методика адаптивного фізичного виховання та фізичного виховання у спецгрупах» дозволяє навчити практичним навичкам з розробки, організації та проведення занять з адаптивного фізичного виховання різних за формою та змістом для людей з особливими потребами.

МЕТА КУРСУ: узагальнення специфічних теоретико-методичних закономірностей фізичного виховання неповноправних осіб, які розглядаються в структурі спортивно-педагогічних, психолого-педагогічних, соціальних та медико-біологічних дисциплін.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ: досконало володіти професійною термінологією та основними поняттями «Теорії і методики адаптивного фізичного виховання та фізичного виховання у спецгрупах», мати уявлення про адаптивне фізичне виховання як процес інтеграції осіб з обмеженими можливостями в соціум; створити уявлення про рухові можливості за умов основних нозологій; вміти визначати мету й завдання конкретного уроку, рекреаційного заняття, фізкультурно-оздоровчого заходу з особами з особливими потребами; визначати адекватні засоби адаптивного фізичного виховання в роботі з людьми із різними нозологіями; складати конспекти різних форм роботи з фізичного виховання, визначити основні завдання до них на основі індивідуально-диференційного підходу, врахування стану здоров'я (хвороби), рівня фізичного розвитку, рухової підготовленості; регулювати фізичне навантаження, змінюючи кількість вправ, їх дозування, чергування вправ для різних груп м'язів, різної ступені

інтенсивності, змінюючи умови їх виконання та варіюючи фізкультурне обладнання; вивчати та аналізувати сучасну фахову літературу та передовий педагогічний досвід; вміти реалізувати функції, принципи міждисциплінарних зв'язків; вміти використовувати засоби і методи вирішення корекційних завдань.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Перелік тем практичних занять (40 год.):

- Тема 1. Мета, принципи, засоби, методи та основні поняття адаптивного фізичного виховання. Особливості організації процесу занять адаптивним фізичним вихованням. Завдання, принципи і функції фізичної культури у спецмедгрупах.
- Тема 2. Особливості організації процесу занять адаптивним фізичним вихованням. Характеристика засобів і методів фізичної культури у спецмедгрупах.
- Тема 3. Історія розвитку адаптивного фізичного виховання та спорту інвалідів в світі та Україні. Зародження та розвиток параолімпійського руху.
- Тема 4. Історія розвитку адаптивного фізичного виховання та спорту інвалідів в світі та Україні. Зародження та розвиток дефлімпійського руху та руху Спеціальних Олімпіад.
- Тема 5. Особливості функціонування фізкультурно-спортивної галузі інвалідів в Україні. Методика комплектування медичних груп
- Тема 6. Особливості побудови процесу фізичного виховання осіб з вадами слуху.
- Тема 7. Особливості побудови процесу фізичного виховання осіб з вадами зору.
- Тема 8. Особливості використання засобів адаптивного фізичного виховання при ураженнях спинного мозку та станах після ампутацій.
- Тема 9. Методика адаптивного фізичного виховання при дитячому церебральному паралічі.
- Тема 10. Особливості побудови процесу фізичного виховання осіб з вадами інтелекту

Перелік тем самостійної роботи студента (50 год.)

- Тема 1. Характеристика «Теорії і методики адаптивної фізичного виховання» як соціального явища
- Тема 2. Описати методичні принципи «Теорії і методики адаптивної фізичного виховання» (принцип свідомості та активності, принцип наочності, принцип доступності та індивідуалізації, принцип систематичності та безперервності)
- Тема 3. Назвати фактори, що зумовлюють виникнення та розвиток «Теорії і методики адаптивної фізичного виховання»
- Тема 4. Зробити загальну характеристику Дефлімпійського спорту
- Тема 5. Назвати ігри професійної приналежності
- Тема 6. Назвати традиції і сучасний стан спортивної роботи з інвалідами з ураженням опорно-рухового апарату
- Тема 7. Розкрити основні теоретично - методичні положення системи спортивної підготовки інвалідів з порушенням функцій хребта і спинного мозку
- Тема 8. Зробити характеристику груп осіб з вадами інтелекту
- Тема 9. Описати поняття спортивної підготовки інвалідів з ПХСМ та її основні складові
- Тема 10. Спортивна підготовка інвалідів, які мають пошкодженнями опорно-рухового апарату

СРС спрямована на поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих під час аудиторного навчання та сприяють формуванню професійних компетентностей. Результати СРС підлягають контролю та включені до підсумкового контролю знань.

Консультації: онлайн, за попередньою реєстрацією на сторінці курсу в Системі дистанційного навчання курсу.

Методи навчання: методи вправ (практичні), методи використання слова (педагогічне словесне пояснення) та методи наочності (демонстрація рухів), інтерактивні методи.

ОЦІНЮВАННЯ

Поточна навчальна діяльність (ПНД). Оцінювання успішності здобувачів освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (<https://knmu.edu.ua/documents/normatyvni-dokumenty-navchalnogo-proczesu/>). Оцінка за практичне чи підсумкове заняття становить від 2 до 5 балів. Подання завдань за запізненням з неповажних причин тягне за собою зниження оцінки відповідно до відсотка запізнення в часі від часу виконання завдання. Завдання перевіряються до 24 год. Оцінки виставляються у електронний журнал. Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

В кінці семестру середня оцінка за семестр конвертується у багатобальну оцінку (70 – 120 балів) відповідно до таблиці 1 Інструкції з оцінювання (див. вище). Середнє арифметичне ПНД за обидва семестри становить **загальну навчальну діяльність (ЗНД)**.

Індивідуальні завдання (ІЗ) оцінюються до 10 балів.

Підсумковий контроль. Умовою допуску до заліку є набрання 120 балів ЗНД. Оцінка за залік становить від 120 до 200 балів.

Оцінка з дисципліни (ОД). $ОД = ЗНД + ІЗ$.

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи на курсі:

- Курс передбачає роботу в колективі.
- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- Освоєння освітнього компоненту передбачає обов'язкове відвідування практичних занять, а також самостійну роботу.
- Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем практичних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою.
- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
- Якщо здобувач освіти відсутній з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача.
- Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет ресурсів та інших джерел інформації здобувач освіти повинен вказати джерело, використане в ході виконання завдання. У разі виявлення факту плагіату здобувач освіти отримує за завдання 0 балів.

Відвідування занять. Відвідування практичних занять є обов'язковим. Формою одягу під час офлайн-занять є спортивна форма. При запізнення більше ніж на 5 хвилин ви можете бути не допущені до заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту допускається лише з дозволу викладача.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.

Час відповіді викладача: 24 години.

Технічні вимоги до роботи на курсі:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Бріскін Ю. А. Спорт інвалідів : [підруч. для студ. ВНЗ фіз. вих. і спорту] / Ю. А. Бріскін. – К. : Олімп. л-ра, 2006. – 263 с.
2. Вацеба О. До питання понятійного тлумачення спеціалізованих термінів в освітньо-професійній сфері фізичної реабілітації / О. Вацеба, М. Герцик, А. Герцик // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві: Збірник наукових праць. — Луцьк: Волинська обласна друкарня, 2005. — С. 13-15.
3. Врегулювання проблемних питань працевлаштування та захисту прав інвалідів у сфері праці: Практичний посібник / О.В.Бабак, І.В.Гладка, Н.М.Маліновська, В.Й.Скаковська. За заг. ред. В.М.Д'яченка та М.Л.Авраменка. - К.: Університет Україна, Всеукраїнський центр професійної реабілітації інвалідів, 2007. - 156 с.
4. Герцик А. Організаційно-методичні аспекти підготовки бакалаврів фізичної реабілітації в Канаді: Методичний посібник / А. Герцик. — Львів: Українські технології, 2005. — 112 с.

Зав. кафедри фізичного виховання та здоров'я

В'ячеслав ШУТЄЄВ